

Officerstidningen

Medlemstidning för Officersförbundet

nr 3 2010

Personalbrist kostar miljoner

sid 6

Var femte sökande
olämplig för NBG
sid 4

Förbandsbesök:
F7
sid 12

Utebliven materiel
skapar frustration
sid 10

innehåll.

LEDARE

3

NYHETER

- 4 Var femte sökande till NBG olämplig
- 5 Kraftiga reaktioner på NBG-kontrollen
- 6 Personalbrist kostade flygvapnet 19 miljoner
- 7 Haverikommisionen kritiserar flygvapnet
- 8 Belastningsskador kartläggs
- 9 Ny säkerhetsorganisation får beröm
- 10 Försenad materiel skapar frustration

FÖRBANDSBESÖK

- 12 Flygande nystart för stridledarna på Skaraslätten
- 15 Besättningar i ständig insats kräver speciallösningar

REPORTAGE

- 16 En förbandschefs fyra lojaliteter

ANALYS

- 18 Nytalibaner styr med nattbrev och internet

FÖRBUNDSNYTT

- 20 Försvarsmakten raderar privata filer på FM lagringsmedia
- 20 Fortsatta förhandlingar om soldatavtal

INSÄNDARE

- 22 Tillvaratar Försvarsmakten informationsarenan?
- 22 Replik till Bernt Grundevik

6

10

12

18

Förbundsledare
 Peter Löfvendahl
 Arbete: 08-440 83 56
 Mobil: 070-580 51 07
 peter.lofvendahl@officersforbundet.se

Kamrer
 Susanne Skäfte

Assistenter
 Barbro Kristiansson
 Berit Fekete

Ombudsmän
 Pelle Avelin
 Patrik Larsson
 Conny Jansson
 Mikael Boox
 Mikael Kenttälä
 Fredrik Norén
 Anne-Charlotte Hartmann (tjänstledig)

Medlems- och försäkringsservice
 Monica Hornegård
 Susanne Bredberg

Förhandlingschef
 Niklas Simson

Informations-, press- och webbansvarig
 Björn Lundell

Chefredaktör och ansvarig utgivare Officerstidningen
 Björn Lundell

Stf press- och informationsansvarig
Stf chefredaktör
 Daniel Skoglund

Informationsassistent, redaktionssekreterare
 Sandra Lang (tjänstledig)

Officersförbundets förtroendevalda revisorer:
 Torbjörn Ekelund
 Per Thulin

Adress:
Officersförbundet
 Box 5338
 102 47 Stockholm

Tel: 08-440 83 30
Fax: 08-440 83 40
E-post:
kansliet@officersforbundet.se

OMSLAGSBILD
 Stridsledare ombord på ASC890.
 Foto: Anders Lundin/FM

ANSVARIG UTGIVARE
 Björn Lundell

STF CHEFREDAKTÖR, STF ANSVARIG UTGIVARE
 Daniel Skoglund
 08-440 83 49
 daniel.skoglund@officersforbundet.se

REPORTER
 Linda Sundgren

ADRESS
 Förbundskansli/
 tidningsredaktion
 Box 5338
 102 47 Stockholm
 Besök: Sturegatan 15, 4tr

TELEFON
 Växel 08-440 83 30

TELEFAX
 08-440 83 40

LAYOUT
 Produktionsdesign AB

TRYCK
 Ljungbergs tryckeri
 Klippan

MANUSSTOPP
 Officerstidningen
 Nr 4 12 april
 Nr 5 17 maj

ANNONSER
 Irmér Media AB
 Tel: 08-742 10 08
 info@irmermedia.com

Annons boka senast
 1 vecka före redaktionellt
 manusstopp.

INSÄNDARE
 Insändare som
 överskrider 3 000 tecken
 inklusive blanksteg
 tas ej emot.

Redaktionen ansvarar
 ej för insänt, icke
 beställt, material.

Eftertryck utan skriftligt
 tillstånd från redaktionen
 förbjudes.

Frågor kring medlemskap, medlemsuppgifter och försäkringar
 Monica Hornegård
 Susanne Bredberg
 08-440 83 30
 Telefonstängt onsdagar och fredagar

Frågor kring löne- och anställningsvillkor, rättshjälp, facklig utbildning mm
 Ombudsmän Medlemsstöd:
 08-440 83 30

Frågor kring information, press och hemsida
 Daniel Skoglund
 08-440 83 49,
 0765-254 085

PRESIDIUM

Förbundsordförande
 Lars Fresker
 Tel: 08-440 83 47
 Mobil: 0706-28 25 81
 lars.fresker@officersforbundet.se

1. Vice förbundsordförande
 Thomas Malmström
 Tel: 08-514 39 512
 thomas.malmstrom@officersforbundet.se

2. Vice förbundsordförande
 Johnas Mård
 Tel: 0455-853 27,
 Mobil 0703-20 23 49
 johnas.mard@officersforbundet.se

Militära rättigheter krävs på EU-nivån

Nyss hemkommen från ett Euromil-möte i Berlin är det svårt att inte beröra situationen för militärer i Europa. Euromil består av 35 stycken olika militära organisationer från Europa. Det är både fackliga och intresseorganisationer, alla med varierande uppbyggnad och storlek.

Inom Euromil organiserar sig strax över 300 000 europeiska officerare och soldater. Där deltar vi tillsammans med våra systerorganisationer i Europa. Det beror på insikten att det militära yrket är något unikt som ger mer likheter i villkor och situation än det skapar skillnader utifrån den hierarki som kan vara nödvändig i ett förband för att det ska kunna lösa ålagd uppgift i strid.

Brist på rättigheter

Samtidigt som jag vet att många av oss deltar sida vid sida i internationella insatser slås jag ofrånkomligen av hur olika vi har det – och då tänker jag faktiskt minst på de ekonomiska villkoren.

Det som är mest påtagligt är synen på militärer i många länder och vilken brist på grundläggande rättigheter de har. Jag börjar tvivla på hur långt vi verkligen kommit i vår demokratiska utveckling i många västeuropeiska länder. Inte minst när man träffar den portugisiska ordföranden som suttit i fängelse för inte alltför länge sedan för att de organiserade sig; när det finns stora länder där det egentligen inte finns någon som helst möjlighet att organisera sig; när det finns franska generaler som kommer till mötet och säger att det inte går att upprätthålla disciplin om soldaterna och officerarna får organisera sig.

Medborgare i uniform

Ett av Euromils ledord är ”Citizens in uniform”. Det ger uttryck för att en soldat skall ha samma demokratiska rättigheter och skyldigheter som vilken medborgare som helst. För nu saknar många det. Här behövs ett reellt stöd och att vi i olika kontakter inom och utom landet ständigt tar upp denna problematik. Inte minst möjligheten att överhuvudtaget kunna kombinera ett

privatliv med ett yrke. Att prata om balans mellan yrkes- och privatliv är för många ett hån. Men också rätten att organisera sig i fackföreningar är naturligtvis ett viktigt område.

Synkronisering är ledordet för många. De europeiska styrkorna börjar redan idag synkroniseras, materiellt, utbildnings- och taktikmässigt. Många vill att det även ska finnas ett likformigt system där rättigheter och villkor ska vara likadana.

Men här tror jag personligen att verkligheten ställer för stora hinder. Skillnaderna mellan länderna är för stora. Det vi måste göra tillsammans är att lära av varandra men sen måste lärdomarna omarbetas utifrån respektive lands samhällsuppbyggnad så att det taktar in där. Det går till exempel inte att kopiera ett svenskt pensionsavtal till Italien och sen tro att allt är frid och fröjd, det krävs en harmonisering till landets förutsättningar.

Militär EU-ombudsman

En annan viktig fråga som diskuterades under mötet var militär ombudsman på EU-nivå. Många vittnar om trakasserier och extremt dålig personalhantering. Ett system med en fristående ombudsman finns i några länder bland annat i Tyskland och Irland. Det var många som var intresserade att höra hur vi hanterade det i vårt svenska system. Den svenska lösningen hade många svårt att ta till sig på grund av att vårt system för samverkan ter sig väldigt exotiskt för många och även att vi som organisation kan och ska vara den som följer upp när enskilda medlemmars rättigheter inte tillvaratas. Men samtidigt anser många att vår lösning är åtråvärd. De framhöll behovet av att arbeta för en liknande lösning på EU-nivån.

Det europeiska samarbetet är för oss i sin linda men samarbetet kommer att fördjupas och breddas allt efter som vi får kännedom om de olika ländernas lösningar. Det finns många områden till exempel rörande hantering före, under och efter insats där vi har en hel del att ta till oss. Helt klart är att det vore dumt att vi avstår från att

vara aktiva på den europeiska nivån, både för oss själva som organisation och för de andra – trots olikheterna.

Lars Fresker

Förbundsordförande

Stockholm den 22 mars 2010

Foto: Ulf Löcke

Var femte sökande till NBG olämplig

En webbenkät har genomförts av Pliktverket för att sälla bland de sökande till den nordiska stridsgruppen och den strategiska reserven. Var femte svarande, sammanlagt 811 personer, har bedömts icke-lämpliga. Men nu får genomförandet kritik av uppdragsgivaren Försvarsmakten. Beskedet om avskiljande är inte giltigt, utan ett sådant beslut ska fattas av förbandschef, enligt personalstaben på Högkvarteret.

Försvarsmakten anser att det är främst två saker som blivit fel:

– Enligt den rekryteringsplan som vi lade fast är det förbandschef som ska avgöra om man är med i processen eller inte. Det utskickade beskedet stämmer alltså inte. Så nu gäller: Tillbaks, gör om och gör rätt, säger Carl van Duin, stabschef vid personalstaben på Högkvarteret.

Innebörden är att de besked om att man inte är aktuell för tjänstgöring som sänts ut till Försvarsmaktsanställda inte är giltiga. Förbandschefen ska gå igenom resultatet av

enkäten, tala med berörda individer och där efter göra en ny bedömning.

– Det andra felet som vi identifierat från persstabens sida är att det inte funnits någon manuell granskning av enkäten utan det har skett på ett automatiserat sätt. Så var det inte tänkt att det skulle gå till. Här har det gått för fort, säger Carl van Duin.

Manuell bedömning

Några faktorer som van Duin anser måste bedömas manuellt är exempelvis allergier och tidigare domar. I de fallen måste hänsyn tas till art och när i tiden de skett.

– Till exempel har 238 uppgivit att de blivit dömda för brott. Då måste man titta på vad det var. Är det en mindre trafikförseelse för tio år sedan? Eller handlar det om att någon begått övergrepp mot ett barn för ett år sedan? Det måste ske en enskild bedömning. Samma sak avseende allergi. Det måste ske en bedömning från fall till fall, säger han.

HRC backar

HR-centrum (HRC) har tillsammans med Pliktverket utvecklat verktyget Grundkon-

troll utifrån Pliktverkets befintliga system för grundkontroll av värnpliktiga. HRC framhåller att enkäten måste utvärderas eftersom den nyttjades för första gången. Även på HRC blev man förvånade över att en så stor andel av de svarade underkändes.

Och vad gäller de brev om avskiljning som skickats ut till de som inte klarat enkäten backar man.

– Brevet var olyckligt och det har vi bett om ursäkt för. Det var en olycklig formulering. Det är förbanden som har ansvaret för att ta ut personal och det är förbanden som måste följa upp de som har blivit underkända i kontrollen, säger Dick Torberger, tjänsteförrättande chef för HRC-direkt.

Han förklarar att HRC sedan tidigare är vana att hantera utlandsstyrkan. Då är det HRC:s ansvar att skicka ut brev till de som blivit antagna och de som inte blivit det. Det är den rutinen som nyttjats även för NBG, vilket lett till missuppfattningen kring rollerna mellan HRC och förbanden.

Ser underligt ut

Som Officerstidningen berättar i detta nummer finns det även ett antal fall där svaranden uppger sig ha kryssat fel eller missförstått en fråga. Personalstabens nuvarande inriktning är att de besked som skickats ut till svaranden som inte är anställda i Försvarsmakten fortfarande är giltiga trots eventuella brister i enkäten eller bedömningen av svaren. Motivet till beslutet är att det inte finns resurser för att granska alla 811 bortsälda fall manuellt.

– Om Försvarsmakten nu gör den bedömningen, utifrån resursbrist, kan jag förstå det. Samtidigt är det viktigt för FM att fundera över risken att några viktiga kompetenser sällas bort på felaktiga grunder. Det är ingen mänsklig rättighet att tjänstgöra i utlandsstyrkan, men jag anser att alla har rätt att få sin ansökan behandlad på ett korrekt sätt, säger Lars Fresker, ordförande i Officersförbundet.

– Samtidigt ser det underligt ut när FM lägger stora summor pengar på att rekrytera personal och sedan riskerar investeringen på detta sätt. Om FM anser att enkäten innehåller tillräckliga brister avseende den anställda personalen borde ett brev gå ut även till övriga som avskiljts med information om att de som önskar det kan begära omprövning av beslutet, säger Lars Fresker.

Dick Torberger på HRC säger att det är en fråga för Högkvarteret att besluta om någon information ska skickas ut även till icke Försvarsmaktsanställda som underkänts i enkäten eftersom det skulle ge extrakostnader, både avseende utgifter och arbetstid.

Daniel Skoglund

RÖS-skyddat säkerhetsskåp för servrar i skalskyddsklass SS1/ EMP

Säkerhetsskåpet har utvecklats av **KAMIC tillsammans med E.A. Rosengrens AB** på uppdrag av försvaret. Skåpet är en säkerhetsinvestering för att skydda information på servrar m.m. från intrång. Välkommen att kontakta oss för mer information!

ROSENGRENS

KAMIC Box 278, 651 07 Karlstad, Tel: 054-57 01 20, www.kamic.se
ROSENGRENS Box 315, 192 30 Sollentuna, Tel: 08 587 677 07, www.rosengrens.se

Kraftiga reaktioner på NBG-kontrollen

Grundkontrollen inför NBG har gett upprörda reaktioner. Två av alla dem som påverkats av kontrollen är Jonas Larsson, chef för ingenjörskompaniet i Nordic battlegroup (NBG), samt Stefan Andersson, chef för NBG.

– Jag har fått ganska kraftiga reaktioner, från hela riket, för att uttrycka sig diplomatiskt, säger brigadgeneral Stefan Andersson, chef för den nordiska stridsgrupp som ska stå i beredskap under första halvåret 2011.

Och Stefan Andersson instämmer själv i kritiken:

– Det här har stört min möjlighet att skapa en förbandsanda. Jag har ägnat ett halvår åt att besöka förband och tala med de chefer som ska sätta upp enheterna i NBG. Hur duktiga chefer blir de i att rekrytera och utbilda personal när de går med en dålig känsla i magen på grund av att de fått ett nej i grundkontrollen, säger han.

– När jag insåg vad som höll på att hända reagerade jag mycket kraftigt. Jag har haft ett möte med personaldirektören och chefen prod[staben] och andra ansvariga inne på Högkvarteret och de reagerade oerhört snabbt och började undersöka vad som hänt, säger Stefan Andersson.

Bortplockade chefer

En annan som drabbats är chefen för NBG:s ingenjörskompani major Jonas Larsson. I nästan två års tid har det varit klart att hans kompani ska delta i NBG och lika länge har han jobbat med förberedelserna. I slutet av februari i år kom en av Jonas plutonchefer in på kontoret och sade att han upptäckt att han var bortplockad från sin befattning. Vid kontroll i datasystemet upptäckte Jonas att även han var bortplockad.

– Så jag fick en förvarning på någon timme för när jag kom hem låg ett brev på köksbordet, säger Jonas Larsson.

Kuvertet bar Pliktverkets logotyp och brevet – som berättade att Jonas inte blivit uttagen till den tjänst han sökt – var under tecknat Försvarsmakten. Jonas uppfattning är dessutom att själva sökförfarandet snarare varit en formsak eftersom Ing2 strävar efter att låta samma förband användas nationellt och internationellt

– Vårt kompani pekades ut för att ingå i NBG och då sökte jag, men jag ser egentligen på det som att jag i princip har blivit ålagd av mitt förband att vara chef för mitt kompani i enlighet med det nya systemet, säger Jonas Larsson.

Ingen visste något

Jonas är mycket upprörd över behandlingen och har även anmält detta till förbandschefen på Ing2. Inledningsvis fick han inte heller något svar från ansvariga på HRC om varför han underkänts i prövningen. Till saken hör också att Jonas vid tre tidigare tillfällen tjänstgjort i utlandsstyrkan med mycket goda vitsord, i Bosnien, Makedonien och Afghanistan.

– Ingen visste någonting på förbandet, utan det var jag som fick det här beskedet rakt upp och ned, sedan hade vi krismöte dagen efter på förbandet med alla inbladdade. Det här har gått helt och hållet i ett eget rör ut till individen. Det är personalhanteringsaspekten som jag vänder mig mot i första hand. Jag anser att det är en kränkning att skicka ut ett brev till någon som arbetat så länge med det här och har fört diskussioner med familjen och omgivningen för att förbereda dem på att man kanske ska iväg på ytterligare en insats, säger Jonas Larsson.

Kryssade fel

Jonas Larsson fyllde i den nätbaserade enkäten och dubbelkollade svaren, men trots det blev det fel.

– Jag har inga djupare synpunkter på enkäten som sådan, men många frågor var ju tolkningsbara i hastigheten. Jag har tolkat en fråga fel och min plutonchef har tolkat en annan fråga fel. Idag fick jag nämligen veta varför jag blev avskild. Jag tolkade en fråga fel avseende hörselnsättning och min plutonchef gjorde det samma avseende synjustering.

Nu har både Jonas och hans plutonchef blivit återinsatta på respektive befattning, men känslan av att ha blivit illa behandlad dröjer sig kvar:

– Mina farhågor om personaltjänst på distans har besannats, säger Jonas Larsson.

Major Jonas Larsson.

Daniel Skoglund

Telefonjour för ökad sjösäkerhet

Försvarsmakten har inrättat en central sjösäkerhetsjour som aktiveras vid fartygsolyckor. Jouren startade vecka sju och upprättas efter att det inträffat flera olyckor utanför kontorstid.

– Vi upptäckte att vi inte hade någon beredskap när det hände grejer på helger och nätter. Nu har vi antagit ett koncept som liknar det som flyget använder, säger kommandörkapten Lennart Karlsson, chef för prod marins sjösäkerhetssektion.

Vid en olycka ska sjösäkerhetsjouren ta det övergripande kommandot.

– Nyckelordet är samordning. Vi vill inte att det ska komma inspektionsteam från alla håll och kanter. Vid en olycka tar vi på oss ledartröjan och pekar på vilka som ska sköta detta, säger Lennart Karlsson.

Sex personer delar på telefonjouren som är öppen alla årets dagar, utom jul- och nyårshelger och tre veckor på sommaren.

– Då får man åberopa det ordinarie vakt-havande befälet på marintaktiska staben. Men om vi ser att det finns behov av jour året om, dygnet runt kommer vi ta förnyad ställning, säger Lennart Karlsson. (LS)

Nu kommer alla åt Prio

Prio har gått in i fas två och sedan sjuende april kan alla anställda i Försvarsmakten arbeta i systemet med sådant som rör ekonomi och HR (personalfrågor). FMLOG, som redan jobbat med Prio under ett år, har tagit ytterligare ett kliv framåt och använder det numera även vid arbetstidsplanering, tidregistrering, sjukanmälan, ledigheter, utvecklingssamtal och rekrytering. Första juni kommer följande förband att utvidga sitt användande av Prio: MHS, MHS S, LSS, HvSS, FMTS, SkyddC, FMundsäkC, FM HRC, FömedC. Efter sommaren planeras resterande förband att följa efter.

Prio införs i sex olika steg och ska vara i fullt bruk 2012. (LS)

Förtydligande avseende Legosoldater i Adenviken.

I förra numret av Officerstidningen skrevs om situationen i Adenviken. Efter publikation har framkommit att de ryska soldater som omtalades i texten är reguljära trupper och inte tillhör någon privat firma. Definitionsmässigt kan därför rubriken anses vara missvisande då de omtalade soldaterna inte är legosoldater utan tillhör reguljära nationella förband. I texten framgick att de belgiska soldaterna tillhörde den belgiska försvarsmakten.

Sedan förra numret av tidningen har minst en pirat dödats i strid med privata säkerhetsvakter, enligt internationella nyhetsbyråer.

Foto: Niklas Ehlén - Försvarets Bildbyrå

Att införa Natosystem för flygstridsledning kräver mer personal, enligt chefer i systemet.

Personalbrist kostade flygvapnet 19 miljoner

Förra året klarade flygvapnets flygstridsledare av att leverera 70 procent av beställd flygtid. I år blir det sannolikt något mindre. Personalbrist är anledningen.

– Tidigare har det varit brist på tekniker och flygskrov, men nu är det vi som är flaskhalsen, säger överstelöjtnant Henrik Larsson, chef för försvarsmaktens stridsledningsbataljon med stab på luftstridsskolan i Uppsala.

Bataljonens fyra kompanier finns på de tre flygflottiljerna från söder till norr, samt i det omtalade berget i Hästveda.

Henrik Larssons bedömning är att bataljonen borde klara av samma nivå som förra året, men några av hans underställda kompanichefer är skeptiska. Ett av skälen är att personal som förra året lett skarpa flyguppgifter måste flyttas över till utbildning av ny strilpersonal.

– Det här är kommunikerande kärl. Vi har bara den personal vi har och den måste delas mellan skarpa uppgifter och utbildning. Men om vi inte satsar på utbildning kommer vi aldrig bort från vakanssituationen, säger bataljonchef Henrik Larsson.

Sekretess försvårar rekrytering

Chefen för strilbataljonen och hans fyra kompanichefer är samlade i en lektionssal i Uppsala för kompanisamling. De är överens om vad som gett dagen situation: Att inga värnpliktiga tjänstgjort inom strilsystemet sedan 2001. Genom det försvann den tidigare

vägen in i yrket utan att en ny skapades. Färre har tillkommit än vad som försvunnit.

– Eftersom vår verksamhet omfattas av mycket sekretess har det varit svårt att berätta om den. Jag upplever att vår funktion inte fått något samlat fokus förrän debatten om GLC/NOC bröt ut, säger Henrik Larsson.

Lång utbildning

För att få ett fungerande stridsledningslag krävs individer med tre militära kompetenser: flygstridsledare, luftbevakare och sambandsledare. Dessutom krävs en civil systemtekniker. Just nu utbildas 24 individer till flygstridsledare eller luftbevakare medan rekryteringsbehovet är 46 personer. Tiden för att få en flygstridsledare färdig är tre år för specialistofficerare och sex år för officerare; för sambandsledare och luftbevakare är tiden två respektive fyra år beroende på officerskategori. Detta gör att de som arbetar i funktionen är oroad för framtiden.

– I höst ska vi börja testa [Natos flygsambandsystem] Länk 16 och det systemet är mer personalkrävande. I Sverige har vi en väldigt låg personaltäthet i jämförelse. Interoperabilitetskravet är personalkrävande, Natos system kräver mer personal, säger Henrik Larsson.

Luftfartsverket stödjer

Kompanicheferna inom Stril-bataljonen är överens om att systemets nuvarande situation har påverkat Sveriges flygstridsförmåga. Men det är svårt att visa i siffror.

– Ofta går det att genomföra flygningen ändå. Men istället för att öva något avancerat som piloterna kanske behöver, får man ägna sig åt navigationsflygningar eller andra enklare saker, säger Henrik Larsson.

En siffra som går att visa är att 591 flygpass under förra året fick ledas av Luftfartsverkets civila trafikledning, istället för av flygvapnets stridsledning, till en kostnad av 32000 kronor per pass, totalt nästan 19 miljoner.

Tapp i Hästveda

En annan anledning till nuvarande personalbrist är nedläggningshotet över Hästveda. Det menar Anders Sjöland, chef för strilkompani syd med bas i Hästveda.

– Från att ha varit i princip fullbemannade i Hästvedaanläggningen tack vare stark rekrytering, har vi haft ett tapp på cirka 35 procent av personalen sedan skrivningen om avvecklingen i FMUP blev känd i februari 2008. Trots dessa stora avgångar har centralen fortfarande störst bemanning i flertalet funktioner bland stril-anläggningarna. Var fjärde av de som lämnat har kommit tillbaka sedan det blev känt i december 2009 att GLC skrotades och avvecklingen av Hästveda senarelades, säger Anders Sjöland.

Officerstidningen har tidigare skrivit om de som sökt sig mot den civila flygledningen. I nuläget är det endast två personer som valt att börja civil flygledarutbildning i höst 2010, enligt Sjöland.

Daniel Skoglund

Statens Haverikommission kritiserar flyg vapnet

Den militära flygsäkerheten har allvarliga brister och de senaste nio åren har över 600 avvikelser rapporteras. Det skriver Statens haverikommission i en färsk rapport.

I oktober 2007 var ett Jas 39 Gripen nära att kollidera med ett passagerarplan nordost om Nybro. Gripenpiloten hade av misstag lagt sig på fel höjd och hamnat på kollisionkurs med ett civilplan. När flygföraren fick syn på det andra planet började han snabbt stiga. Samtidigt uppmanades civilplanet genom sitt antikollisionssystem att stiga, vilket det också gjorde. När det stod klart att även Jasen var på väg upp ändrades kommandot för civilplanet till "sjunk", och faran var över. Men incidenten är ingen isolerad händelse. Enligt haverirapporten inträffade 630 brutna klareringar (avvikelser) inom militärflyget mellan 2001 och 2009. Det är i snitt 70 avvikelser per år, alltså mer än en i veckan.

– Det är alldeles för många, säger Göran Rosvall på Statens haverikommission (SHK)

som utrett tillbudet. I absoluta tal är det nästan lika många som det civila flyget har och de flyger mångdubbelt mer.

I rapporten skriver man att antalet brutna klareringar inom militärflyget behöver minska till en "tolerabel nivå".

– Det är kanske lite luddigt formulerat, men vi skulle vilja att de kom ner till ungefär samma antal avvikelser per flygtimme som det civila flyget, säger Göran Rosvall.

Enligt SHK berodde flygförarens fadäs på otillräckliga rutiner i samband med mottagande och verifiering av klareringar. Som bidragande orsak uppges bristande utrustning för operationer där civil luftfart förekommer.

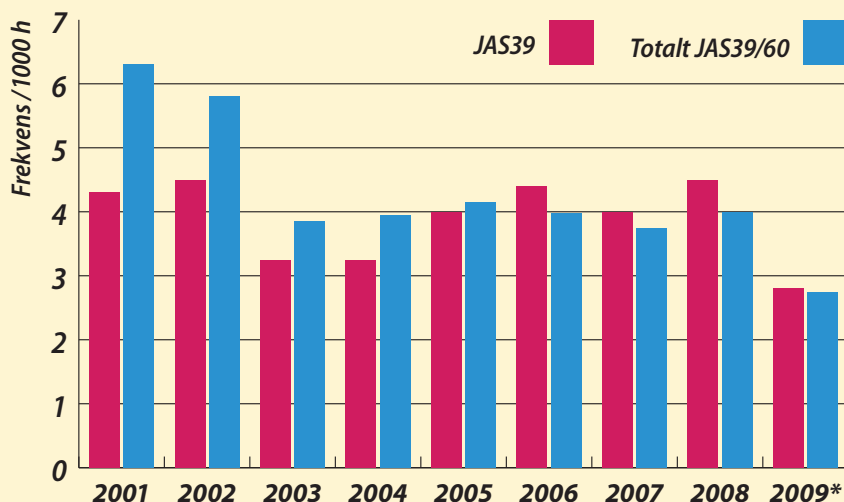
– Vi pekar inte ut någon enskild person här, utan det är systemets uppbyggnad som gör att det går snett. En ensam pilot måste ha mycket hjälp och stöd.

Om sex månader ska Försvarsmakten och Transportstyrelsen återkomma till SHK och presentera vilka åtgärder de vidtagit för att höja flygsäkerheten.

Linda Sundgren

SHK rekommendationer till Försvarsmakten

- Att i samverkan med Transportstyrelsen ta fram nödvändiga åtgärder som resulterar i att antalet brutna klareringar för militär luftfart reduceras till en tolerabel nivå.
- Att snarast införa lämplig metodik och utrustning, särskilt i enpilotsystem, syftande till att ge en hög säkerhet i att klareringar uppfattas rätt och följs.
- Förtydliga i FOM-A Gemensam att man vid oavsiktlig avvikelse från klarerad höjd >150 meter ska bibehålla den höjd man avvikit till, tills man från ATS erhållit förnyad klarering.
- Reglera användningen av det systemstöd för varning vid uppnående av klarerad höjd och avvikelser från densamma, som är under införande i Jas 39 Gripen.
- Överväga införande av ytterligare systemstöd, exempelvis styrautomatfunktion för intagande av planflykt på förvald höjd, syftande till att ge en hög säkerhet i att klareringar uppfattas rätt och följs.

* Siffrorna för 2009 är till och med 18 november.

År

Bättre – men fortsatt oro bland strilare

Flygsäkerheten är god, men den kan komma att försämrans på grund av personalbrist. Dessutom är förtroendet för högsta ledningen mycket lågt. Det skriver flygpsykologerna i sin tredje utvärdering av flygstridsledarnas arbets-situation.

I fjol tillkallades flygpsykologerna för att utvärdera strilarnas arbetssituation. Läget bedömdes som så allvarligt att all flygverksamhet stoppades för att sedan återupptas med en operativ order om kraftiga inskränkningar i arbetstiden. Flygpsykologerna har nu gjort en uppföljande undersökning av läget. I rapporten konstateras att flygsäkerheten är god. Inskränkningarna i passens längd, införandet av obligatoriska raster samt begränsningar i hur många pass man får leda om dagen har, enligt personalen, fått en positiv effekt.

Osäker framtid

Samtidigt varnas för att läget kan komma att försämrans och det överhängande problemet uppges vara den växande personalbristen. Men det är också skillnad mellan de olika strilorterna. Medan stämningen i Sätenäs och Bålsta blivit bättre, är den i princip oförändrad i Luleå.

Där är framtidsstron låg på grund av oro för en koncentration av stridsledningsuppgifter till Mälardalsregionen. I nedläggningsvarslade Hästveda tycker personalen att situationen blivit bättre och att beskedet om att de får vara kvar fram till 2014 har gett lite andrum. Rapporten visar också på ett uppseendeväckande lågt förtroende bland strilarna för såväl chefen för Luftstridsskolan som för Högkvarteret.

Linda Sundgren

Medeltunga helikoptrar utreds vidare

Regeringens utredning av Försvarsmaktens helikoptersystem har fått nya tilläggsdirektiv. Bakgrunden är de brister, framför allt rörande de medeltunga helikoptrarna, som redovisades i den delrapport som kom förra året.

Enligt tilläggsdirektivet ska behovet av medeltunga helikoptrar kartläggas ytterligare; förutsättningarna för en förstärkning ska analyseras liksom hur en sådan skulle kunna gå till.

Utredningen ska redovisa sina resultat den 23 juni i år. (LS)

Belastningsskador kartläggs

- För tung utrustning och dåliga kängor kan vara ett problem

Försvarmakten ska utreda förekomsten av belastningsskador hos militär personal och föreslå hur skadorna kan minskas.

- Vi har sett att belastning är en vanlig skadeorsak och vill därför titta närmare på det, säger Åke Edler, sektionschef vid prod armé.

Belastning och överbelastning ger återkommande upphov till skador hos försvarmaktens anställda, enligt statistik från Försvarsmedicincentrum i Göteborg. Den Centrala arbetsmiljökommittén (Cam) har nu gett Försvarmakten i uppdrag att göra en närmare granskning av problemen. Antalet belastningsskador ska kartläggas liksom vilka som drabbas, var och när skadorna uppstår och vilken utrustning som använts i sammanhanget. Man ska också komma med förslag om hur skadorna kan minskas samt se över rutinerna för skaderapportering.

Orka hela yrkeslivet

Vad som orsakar skadorna vet man ännu inte,

men Officersförbundets representant i Cam, Pelle Avelin, säger att han hör en del kritik mot utrustningen vid sina förbandsbesök.

- Jag upplever att det är ganska mycket klagomål på kängorna. Men man ska komma ihåg att det är en hel del personligt tyckande också snarare än den ergonomiska aspekten, säger han.

Något som det spekuleras kring är om militärer idag bär för mycket och för tung utrustning. I utredningsuppdraget ingår att ta hänsyn till den studie om skador i förhållande till fysisk kondition som danska försvaret nyligen publicerade (se OT nr 8 2009) samt den ergonomistudie som polisen gjort. Men att ifrågasätta mängden utrustning är inte okontroversiellt, konstaterar Pelle Avelin.

- Jag tror inte att någon jägare idag skulle säga att "Jag bär för tungt". Men det handlar inte bara om hur man känner här och nu, man ska orka ett helt yrkesliv och då kanske utrustningen är ett problem.

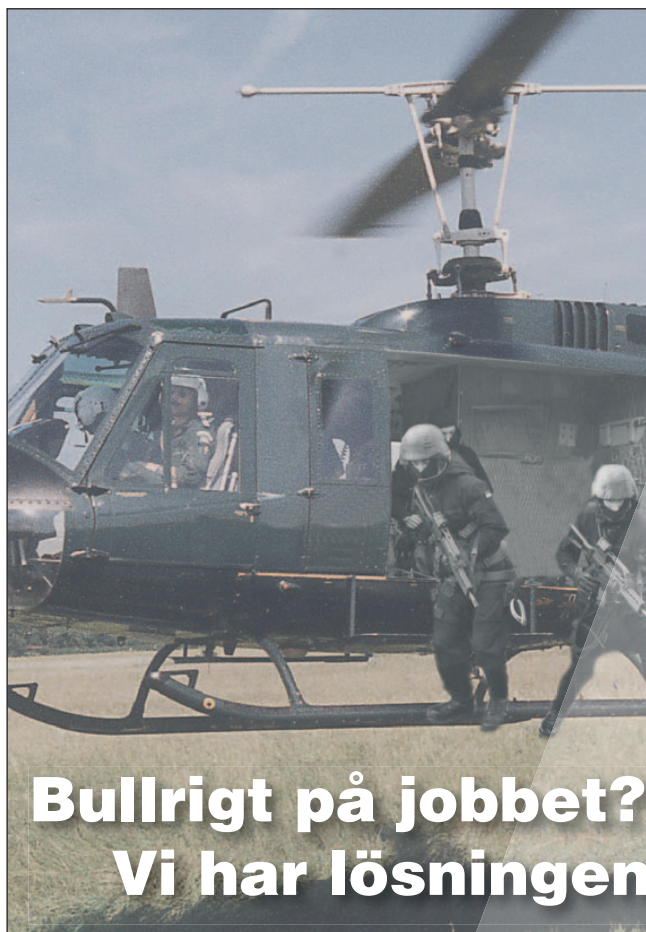
I november ska undersökningen redovisa sina resultat.

Linda Sundgren

Foto: Kim Svensson/Combat Camera - Försvarets Bildbyrå

Många har synpunkter på kängorna.

JetCom

ATEX-godkänt headset

CT-DECT basenhetsväska

Säker kommunikation kan betyda att den är avlyssningsskyddad samt störnings- och avbrottsfri. Det kan också betyda att den håller säkra ljudnivåer så att man tydligt uppfattar vad som sägs och skyddar sin hörsel mot högt buller. Våra DECT-lösningar styrs från en praktisk väska. Systemen kan användas av 2 - 12 personer och kommunikationen går, tack vare den digitala tekniken, inte att avlyssna. Givetvis sker alla samtal i full duplexkommunikation.

Till systemen kan man koppla fler olika typer av headset bland andra:

- Hjälmkommunikation JetCom för miljöer med buller över 140 dB, upp till åtta användare. Lämplig i flygar- miljö eller lokaler för motortester.
- CT-DECT ATEX för explosionsklassade områden, upp till fem användare. Lämpliga användningsområden är vid olje- och gastankers, pipelines och drivmedelsdepåer.

Malux

Malux Sweden AB
Box 221 • 891 25 Örnsköldsvik
Tel 0660-29 29 00

www.malux.se

I samarbete med
Ceotronics
Audio - Video - Data Communication

Tummen upp för ny säkerhetsorganisation

Tydligt och mer fokuserat. Flera är nöjda med Högkvarterets nya uppdelning av ansvaret för säkerhetsfrågor som började gälla första juli i fjol.

Under andra halvan av 2000-talet växte kritiken mot Högkvarteret om bristande säkerhet för de anställda. Allvarliga olyckor fick många att reagera och en kartläggning som Officersförbundet publicerade hösten 2008 visade att flera tillkortakommanden som uppdagades i samband med haverirapporter aldrig åtgärdades.

Som ett led i att försöka skärpa säkerheten förändrade HKV i fjol sin uppdelning av ansvaret för verksamhetssäkerheten. Under chefen prod har tre separata säkerhetssektioner bildats inom mark, flyg och sjö som var och en bär det övergripande ansvaret inom respektive verksamhetsgren.

Djupare analyser

Kapten Jan Möller är arbetsmiljöhandläggare vid flygflottiljen F7 i Skaraborg. Han tycker att förändringen har gett positiva effekter.

– Det har blivit större fokus på verksamhetssäkerhetsfrågor. Man pratar mer om det och det är skapligt tydligt vem som ska göra vad även om det alltid kan bli bättre, säger han.

– Förra året gjorde vi en analys av vilka konsekvenserna blev av att vi hade så få flygtimmar under 2008. Det resulterade i ett antal åtgärder som vi följde upp. All personal gick också till företagshälsovården och kontrollerade hörseln och vi såg till att alla som skulle ha hade fått formgjutna hörselproppar.

En märkbar skillnad från förr är att kvalitén på de utredningar som görs efter en incident har förbättrats, menar kapten Möller.

Foto: Marcus Olsson - Försvarets Bildbyrå

Ny säkerhetsorganisation infördes för alla försvarsgrenar under förra året.

– Det märks att man lägger ner mycket kraft centralt på analyserna. Man nöjer sig inte bara med den enklaste förklaringen utan tar sig tid att gräva djupare för att se om det kan ligga något annat bakom.

Samtal om säkerhet

Också vid Fjärde sjöstridsflottiljen i Berga upplever man att Försvarsmaktens förändrade organisation har fått positiva effekter. Under året har de haft besök av HKV:s sjösäkerhetssektion för att diskutera åtgärder för att öka säkerheten och förbättra arbetsmiljön.

– Från min horisont känns det som att man börjat ta tag i dessa frågor, säger kap-

ten Jan-Olof Larsson, miljö- och kvalitets-handläggare vid flottiljen. Det verkar som att förbanden får mer draghjälp i de här frågorna jämfört med hur det var tidigare.

Även vid I 19 i Norrbotten har anställda nyligen bjudits in till samtal om säkerhet och arbetsmiljö med representanter från HKV.

– Det är ju förstås bra, säger Peter Öhlund, kapten och arbetsmiljöhandläggare vid I 19. Annars tycker jag inte att vi märkt någon direkt skillnad sista året. Vi har alltid fått ett bra stöd uppifrån och jag upplevde inte att det var otydligt förut heller.

Linda Sundgren

Gradfördelning i FM 31 december 2009

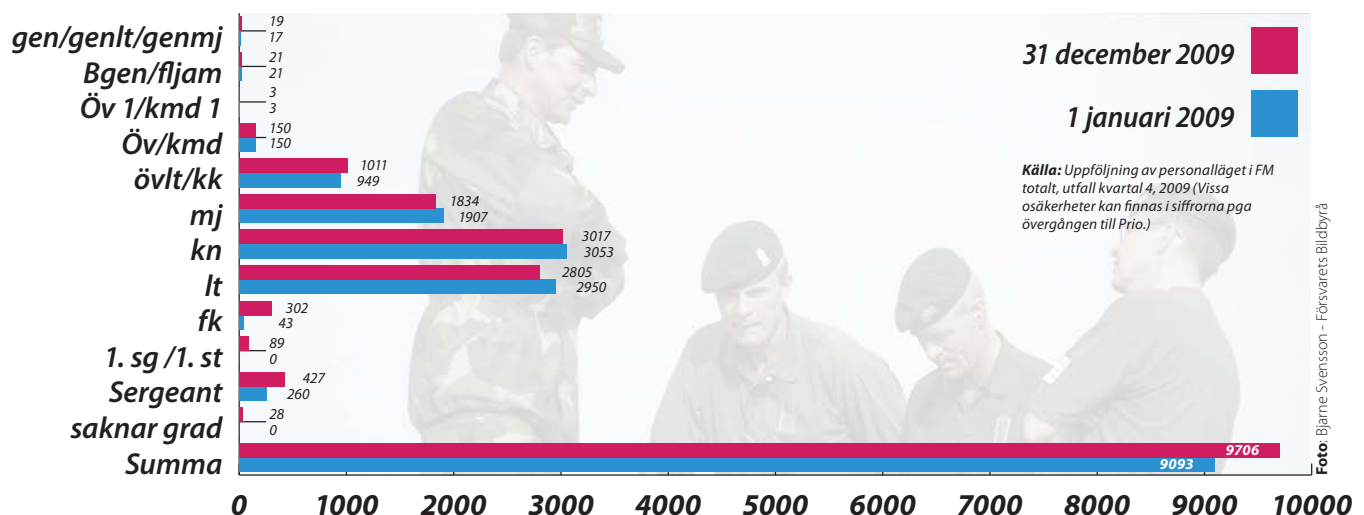

Foto: Bjarne Svensson - Försvarets Bildbyrå

Totalt har antalet officerare ökat i Försvarsmakten under 2009. Störst ökning har det varit av antalet fänrikar, som har sjudubblats under förra året.

Försenad materiel skapar frustration

Vissa får det de beställer, andra väntar länge på sina leveranser. På FMLOG tycker man att systemet blivit bättre men tillstår att det fortfarande finns brister att åtgärda.

Försvarsmaktens materielförsörjning fungerar inte alltid som den ska. På en del förband pyr missnöjet över förseningar och uteblivna leveranser och man berättar om hur utrustning som skulle ha varit på plats vid inryck förra året fortfarande saknas en bra bit in på 2010. Grejer har lånats av andra förband via personliga kontakter och övningar har inte kunnat genomföras fullt ut därför att avgörande komponenter saknats. Kapten Niclas Björkdahl, plutonchef vid Ing 2 i Eksjö, är en av dem som fått vänta länge på sina beställningar. Han berättar att exempelvis grupputrustningen för minröjning inte kom förrän sista veckan i februari.

– Minröjning är en av våra huvuduppgifter och för att kunna öva har vi fått låna ihop grejer. Jag var med vid NBG nollårta och det var likadant då. Det är lite skrämmande att

det fortfarande inte fungerar, det verkar som att vi aldrig lär oss.

Ändrad leveranstid

Något som spär på irritationen är beskeden om leveransdatum. Niclas Björkdahl berättar att när han lade beställningar förra våren sades det att han skulle ha grejerna på plats i Eksjö tills de värnpliktiga anlände. Men så blev det inte; istället har det kommit materiel lite då och då under utbildningens gång.

– Det är frustrerande att veta att prylarna finns men inte här. Jag hoppas bara att någon som behöver de bättre får dem, som utlandsstyrkan, säger han.

Likartade problem har man haft vid Trängregementet i Skövde, som Officerstidningen besökte i början av februari (se OT nr2). Materiel som skulle ha kommit förra sommaren dök inte upp. Strax före jul fick de veta att de förmodligen inte skulle få allt de hade beställt, men någon månad senare ändrades budet igen till att grejerna nog skulle komma trots allt. På grund av förseningarna har plutonen inte kun-

Foto: Torbjörn Gustafsson/Försvarsmakten - FB8

Värnpliktiga kan inte öva fullt ut på grund av materielbrist.

nat öva fullt ut, eftersom det saknats viktiga komponenter för att bygga upp ett datornätverk.

– Vi måste hela tiden anpassa verksamheten till den materiel vi har. Det känns väldigt tråkigt och det är slöseri med de värnpliktigas tid, säger plutonchef Lina Andersson.

"Det står snarast på allt"

Men det är inte alla som har problem med materieltillförseln. Paula Wallenburg, ubåtschef på Södermanland, tycker att det fungerar hyggligt. Men, säger hon, det tar lite längre tid att få grejer sedan Försvarsmaktens nya centrallager invigdes i fjol.

– Det fungerar även om det blivit sämre. Går saker och ting sönder tar det tid att få nytt nu när man inte längre bara kan springa upp och hämta grejerna själv. Men är man bara ute i rimlig tid så går det ganska bra, säger hon.

Överstelöjtnant Roger Olsson, produktions-samordnare på FMLOG i Boden, är medveten om att leveranskedjan inte alltid fungerar som den ska. Ett problem är prioriteringen av beställningar. Utlandsstyrkan har företräde, men därutöver finns ingen given ordning för vem som ska få grejer först.

– Får vi tusen beställningar som det står snarast på är det inte lätt för den som sitter där att avgöra vem som ska få grejer först. Men man håller på att skapa ett system för hur vi ska prioritera, säger han.

Men, poängterar Roger Olsson, det är inte alltid hos FMLOG som problemet ligger när leveranser uteblir.

– Ibland finns grejerna inte i försvaret och då ligger det utanför vår kontroll. Till NBG nollårta, exempelvis, vet jag att man fick vänta i flera månader på vissa grejer. Men då var det mycket ny utrustning som inte fanns i försvaret och företagen som skulle leverera gjorde inte det i tid. Det har blivit mycket bättre de senaste tre åren även om det fortfarande inte fungerar till hundra procent.

Linda Sundgren

Besser- wisser!

- Eller kompetent...

Milso är ett tjänsteföretag som erbjuder Teknik-, Lednings- & IT-konsulter till myndigheter och näringsliv. Vi har alltid plats för fler kompetenta medarbetare som kan utveckla vår verksamhet inom försvarsområdet.

Är du en av dem?
- Hör av dig!

Milso
Man in the loop solutions

Milso AB Wennerbergsgatan 10 112 58 Stockholm www.milso.se

Patria

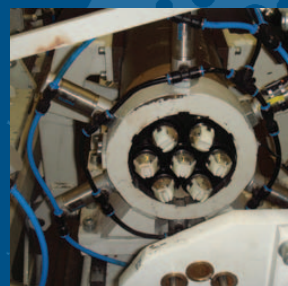
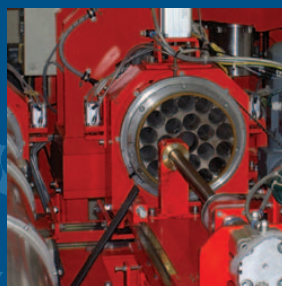
www.patria.fi

Patria AMV offers excellent protection and performance. It is nimble and reliable in all conditions.

Patria Oyj, Kaivokatu 10 A, FI-00100 Helsinki, Finland, Tel.+358 20 4691, Fax +358 20 469 2022, www.patria.fi, info@patria.fi

PRECISION PEOPLE TECHNOLOGY

Your Choice for Demilitarization of Cluster Munitions

Extensive experience and State-of-the-Art Processes

www.nammo.com

Nammo

Flygande nystart för stridsledarna på Skaraslätten

– men behovet av rekrytering fortsatt stort

Flygstridsledarna på Såtenäs har lyft ur svackan. Med positiva besked från Högkvarteret och stöd av flygpsykologer är verksamheten åter på rull och både personal och chefer ser ljusare på framtiden.

”Contact”, meddelar en av piloterna.

De båda Jas 39 Gripen närmar sig varandra på radarskärmen.

”Target tally”, uppger den andre.

– Det var precis vad jag ville höra, säger flygstridsledare kapten Per-Eric Trolle och lutar sig tillbaka. Nu ser de varandra och ska hålla på att slåss en stund innan jag leder isär dem igen.

På 500 meters höjd ovanför Vänern möts de båda planen. Flera minuter slingrar de sig runt varandra under simulerad beskjutning. Utgången är given. Det på skärmen blåfärgade planet ska vinna. För att säkra resultatet har den rödfärgade anfallaren belagts med restriktioner i sin prestanda.

– Man gör så här för att även de mindre erfarna piloterna ska få öva sig i att vinna, säger Trolle.

Sverige unikt

Dagens övningsområde är stort och sträcker sig från Karlstad i norr till Såtenäs i Söder. Kapten Ann-Sofie Rosén, vid operatörsplatsen närmast Trolle, dirigerar fyra plan längre öster ut i området samtidigt som några civilplan rör sig i luftrummet. Trolle berättar att Sverige är unikt vad gäller storleken på övningsområde eftersom vi är ett av få länder i världen där civil och militär trafik befinner sig i samma område. Bra tycker strilarna här i Såtenäs, samtidigt som det innebär ytterligare objekt för dem att hålla uppsikt över.

– När vi har flera övningar samtidigt och civilplan på olika höjder blir belastningen större, konstaterar Trolle. Just det här området känner jag som min egen ficka, men vi kan leda i Norrbotten och Blekinge också och då är det lite andra plan och övningar än vad man är van vid och det är mer krävande.

Hans båda Jas har stridit färdigt. Nu se-

Flygstridsledare kapten Per-Eric Trolle vid sin operatörsplats.

pareras dem för att sedan mötas igen. Divisionernas behov av stridsledning är stort och strilarnas arbetsbörda har ökat under senare år. Ett normallångt flygpass är mellan tre kvart och en timme och vanligtvis leder var och en fyra pass om dagen. Ska piloterna träna mörkerflygning kan det bli ytterligare pass på kvällen. Samtidigt har man arbetat med att ena de fyra flygstridsledningskulturerna i Luleå, Ronneby, Hälsveden och Såtenäs sedan de förenades under Luftstridsskolan i Uppsala första januari 2009. Och över alltihop har det förra försvarsbeslutet, enligt vilket samtliga strilcentraler skulle flyttas till Mälardalsregionen, legat och gnagt. Resultatet blev att flera flygstridsledare började må dåligt och i följande blev situationen så allvarlig att psykologer tillkallades. De bedömde att säkerheten inte

längre kunde garanteras. All flygverksamhet stoppades för att sedan återupptas under en operativ order från Högkvarteret med tydliga gränser för hur långa och hur många stridsledningspass som fick genomföras. En timmes rast mellan varje pass infördes och ingen fick leda mer än sex flygningar om dagen.

– Jag tyckte nästan att det blev lite för mycket när de drog så hårt i handbromsen, säger Trolle. Personligen har jag aldrig mått dåligt eller känt mig pressad av jobbet. Men visst kan jag förstå att det kanske var nödvändigt att göra på det här sättet och det har blivit mer struktur och ordning och reda på verksamheten.

Flygsäkerheten är grunden i strilarnas arbetsvardag och ska genomsyra varje tänk och manöver. Att det finns en koppling

mellan mental belastning hos stridsledare och flygsäkerhet, torde få argumentera emot. Ändå var det ingen som sade ifrån när uppdragen från divisionerna ökade.

– Man vill ställa upp och fixar och trixar för att få ihop det. Men det är väl också en del av problemet. När vi alltid löser uppgiften syns det inte att vi är underbemannade och har för mycket att göra, säger Ann-Sofie Rosén.

Folk lyssnar mer

Men hon tycker att det blivit bättre sedan arbetsbördan lättade.

– Förr konstaterade man bara att det var alldeles för mycket att göra, men ingen gjorde någonting åt det. Nu lyssnar folk mer, säger hon.

Också ledningsenhetens chef, major Malin Persson, tycker att verksamheten har växlat in på rätt spår. Pressen på personalen har minskat något och sedan beskedet kom strax före jul om att strilarna får stanna här på Skaraslätten ser framtiden betydligt ljusare ut än för bara ett halvår sedan.

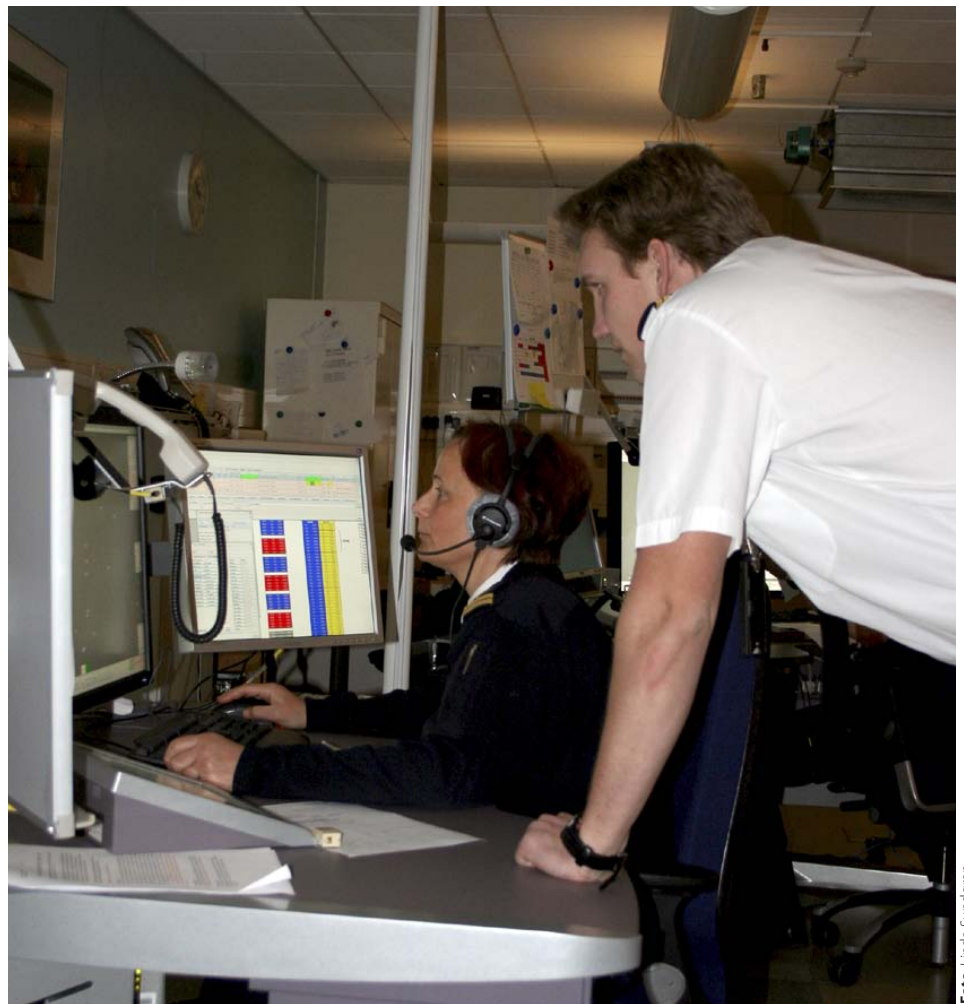
– Det blev en enorm lättnad, säger hon. Plötsligt fick vi arbetsro, folk är mer positiva och just nu känns det som att vi rider på en upptåvåg.

Vi-känslan viktigast

Som chef är hennes ambition att ha ett tydligt och framåtblickande ledarskap. Nere i vänstra hörnet på whiteboarden på sitt kontor har hon skrivit upp de tre ledord som plutonen ska arbeta med under året: vi-känsla, växa och fys.

– Vi-känslan ser jag som det allra viktigaste, att vi jobbar ihop oss och blir starka som ett lag. Och där tycker jag att vi redan har kommit långt. Vi är inte så bundna vid grader och status. Sambandsledare, stridsledare och de civila systemingenjörerna hjälps åt med allt och det är en otrolig styrka att slippa konkurrensen mellan oss. Vi har också en jämn könsfördelning med lika många killar som tjejer och det tror jag är ganska unikt inom Försvarsmakten, säger hon.

Men det andra benet, växa, är också en

Fredrik Löqvist och Ann-Sofie Rosén vill ha fler kollegor.

förutsättning för att kunna utvecklas vidare. Stridsledarna har varit underbemannade en längre tid och har stort behov av att fylla på med nya medarbetare.

Rekrytering på dreamhack

Kapten Fredrik Löqvist är sambandsledare och ställföreträdande ledningsenhetschef. Han är en av dem som brukar delta i rekryteringsarbetet mot stril- och sambandsledaryrket. Men i ett samhälle med allmän brist på IT-kompetens och knivskarp konkurrens

om teknikintresserade ungdomar är det inte lätt att hävda sig.

– Vi har varit på tre stycken dreamhack och visat vad vi jobbar med. Ungdomarna där känner mycket väl till utrustningen vi använder så tekniskt sett är vi i hamn. Men de tycker allt är jätteintressant ända tills de får höra ingångslönen, då tycker de att de lika gärna kan sätta sig i skolbänken på Chalmers istället, säger han.

Ledningsenhetschef Persson ser dock en stor potential för sin avdelning och hoppas ►

Foto: Linda Sundgren

Malin Persson är kompanichef.

som används som personalbostäder. Fredrik Lövgqvist är en av dem som valt att bo inne på området.

– Jag har en fyra med öppen spis, utsikt över vattnet och två minuter till jobbet, så jag är nöjd. Om man tycker om friluftsliv är det toppen att bo här.

Att gränsen mellan jobb och fritid luckras upp när man bor här, tycker Lövgqvist inte.

– När jag gått över gräsmattan är jag hemma. Flera kompisar bor här med civila flickvänner så det blir inte bara jobbsnack heller.

Eftermiddagens första pass är beställt till klockan ett. Piloterna får starta fem minuter före och tio minuter efter utsatt tid och kapten Rosén sätter sig i god tid framför skärmen. Hon beslutar att hålla de två Gripenplanen hon ska leda, nordost om Djurö eftersom kollegan Trolle ska leda fyra stycken SK 60, en äldre modell som saknar radar, i områdets västra del. Men hon får inte lägga dem för nära gränsen i öster. Att hålla planen inom det bokade flygövningsområdet är en av stridsledarnas grundläggande uppgifter under flygpasen.

– När elever flyger får man hålla ordentlig koll. Det går fort där uppe och de kan snabbt

vara ute ur området. Kommer jag närmare gränsen än fem kilometer måste jag skriva en rapport och förklara varför. Vi är duktiga på att utvärdera oss själva här i Sverige och det ligger ingen prestige i att skriva rapporter, säger hon.

Piloter och stridsledare verkar i ömsesidigt beroende och ingen klarar sig utan den andre. För att öka förståelsen följer stridsledarna ibland med på flygningar.

– Det är nyttigt att vara med där uppe och se saker ur deras vinkel, säger Trolle. Ibland när man sitter här framför skärmen tänker man att "Nu borde de ju ändå se varandra". Men att få syn på en Jas där uppe är ursvårt och framifrån är de bara som små prickar.

Stridsledarna försöker å sin sida få piloterna att intressera sig mer för deras verksamhet.

– Vi har instiftat ett pris, Riddaren av den gyllene bananen [bananen kallas det bortre målet av två i luften, det första kallas ägget]. Vi delar ut det varje år till den pilot som visat störst intresse och kunskap för vår verksamhet och vi har en liten ceremoni med bildspel, motivering och prisutdelning. De garvar mest åt det, men jag tror att de faktiskt uppskattar det också, säger Trolle.

Linda Sundgren

"Vi har instiftat ett pris, Riddaren av den gyllene bananen. Vi delar ut det varje år till den pilot som visat störst intresse och kunskap för vår verksamhet och vi har en liten ceremoni med bildspel, motivering och prisutdelning. De garvar mest åt det, men jag tror att de faktiskt uppskattar det också."

► på en utökning. Idag är de tio, snart tolv med två färskare nyrekryteringar, men i den rymliga ledningscentralen är det glest mellan stationerna och här finns gott om utrymme för betydligt fler.

– Ta hit någon som slår ner ett par väggar och vi skulle kunna vara över trettio stycken, säger Malin Persson. Såtenäs har aldrig varit riktigt påtänkt när man pratat om expansion vilket jag kan tycka är lite märkligt. Här finns allt som behövs.

Flygnära boende

Flottiljen i Såtenäs är ett av landets största förband. Området omfattar cirka 1 100 hektar mark med mässar, fritidsbåtsmarina, badstrand, jaktmark och löpslingor. Runt om på flottiljen finns också ett stort antal mindre hus

ENLIGT EN
UNDERSÖKNING ÅKER
9 AV 10 BARN
RUTSCHKANA
RACKABAJSARFORT.

Enligt en helt annan undersökning är vart sjunde barn oförsäkrat.

Oftast beror det på att föräldrarna tror att barnen genom skolan och samhället har ett tillräckligt försäkringsskydd. Så är det inte alltid.

Ring Medlems- och Försäkringsservice på Officersförbundet, 08-440 83 30 så reder vi snabbt ut om ditt barn verkligen har det försäkringsskydd som du tror och hoppas att det har.

OF F7:

Besättningar i ständig insats kräver speciallösningar

Avtalet som reglerar internationella insatser är anpassat efter armén, inte flyget, och att ha besättningar på mission i sex månader skulle aldrig fungera. Det säger man vid den lokala officersklubben i Såtenäs.

De tioalet besättningar som flyger Hercules vid Skaraborgs flygflottilj, F7, utanför Lidköping har hög arbetsbelastning. Insatsförbundet Transport- och specialflygheten är det enda i sitt slag i landet med ständigt återkommande uppdrag som följd.

– När de inte är på mission i Afghanistan kan de ha flera flygningar i veckan till olika destinationer. Man kan säga att de är i insats nästan hela tiden, säger kapten Per Jönsson, Officersförbundets lokala ordförande i Såtenäs.

Därför, menar man vid klubben, är det inte möjligt att fullt ut följa avtalet om utlandstjänstgöring. I alla fall inte den del som handlar om missionens längd. Antalet personer som har tillräcklig kompetens för att ingå i en besättning är begränsat vilket leder till många flygtimmar även utanför mission.

Kortare missioner

Exempelvis avslutades nyligen ett årslångt uppdrag med två transporter i veckan mellan Förenade Arabemiratens huvudstad Abu Dhabi och Mazar-i-Sharif i Afghanistan.

– Att vara i mission sex månader och sedan fortsätta flyga när man är hemma fungerar inte. Folk slits ut och det blir stora påfrestningar på familjerna, säger kapten Jönsson.

Istället gör besättningsarna kortare missioner, ofta tre till fyra veckor. Sedan arbetar de på hemmaplan tre fyra månader innan det är dags att åka ut igen.

– Men de varvar inte ner mellan missionerna på samma sätt som armén gör. De besitter en kompetens som bara finns här, säger Jönsson.

Olika lön

Kapten Östen Larsson är vice ordförande i Såtenäs officersklubb. Han säger att utlandsavtalet inte helt stämmer överens med det lokala avtalet när det gäller lönenivåer heller.

– Det kan stå två likadana flygmaskiner bredvid varandra i Afghanistan och ändå har de olika löner ombord. Ibland kan ersättningen se olika ut inom en och samma besättning, till och med, säger han.

Annars är just det lokala avtalet något Larsson är mycket nöjd med, eftersom det

omfattar det mesta som rör flottiljens breda verksamhet. F7 är ett av Sveriges största förband med knappt 1 000 anställda. Man har verksamhet från Luleå i norr till Ronneby i söder och ansvarar för flygplatserna i Råda, Karlsborg och Såtenäs.

Förbundet har också bidragit med personal till Ungern och Tjeckien och en stab är under uppbyggnad i Thailand. Man utbildar svenska och utländska Gripenpiloter och har incidentberedskap. Dessutom finns här det nya materielsystemkontoret, MSK Flyg.

– Trots våra skiftande betingelser har vi lyckats täcka det mesta i avtalet och upptäcker vi något som inte är reglerat samverkar vi fram en lösning. Ett bra avtal ska fungera för båda parter och det gör vårt, säger Östen Larsson.

Svårt att nyanställa

Men den pågående omstruktureringen inom försvaret ställer till problem. Även om en viss lättnad infann sig när besked kom i december om att GLC/NOC skrotas, skapar restriktionerna i samband med nyanställningar bekymmer. Att invänta Högkvarterets välsignelse när vakanser ska tillsättas upplevs som en omständlig och trög väg framåt.

– Jag kan förstå tanken bakom systemet, men det ställer till det för oss, säger kapten Larsson. Verksamheten trycker på och vi ser möjligheter att anställa, men så fördröjs alltihop av att vi måste vänta på tillstånd från Högkvarteret. Det kan dröja länge innan man får besked därifrån och idag håller vi på att skyffla runt vakanser dit de gör minst ont.

När HKV:s svar väl kommer är det inte alltid positivt, konstaterar Pelle Jönsson.

– Ibland får vi nej och det kan vi inte göra något åt. I den enkla världen är alla tjänster fullsatta och blir det en vakans så tillsätter man den. Men så fungerar det inte idag och Högkvarteret jobbar inte direkt med blixstens hastighet.

Utvecklingen av det nya försvaret med kontraktsanställda soldater istället för värnpliktiga

ställer sig Såtenäsklubben också något tveksam till. Framför allt undrar man hur det ska gå att rekrytera till kvalificerade tjänster när anställningstiden är begränsad.

– Man säger att officersyrket inte ska vara på livstid utan bara under en viss period. Samtidigt har man ingen plan för hur man ska hjälpa folk ut i det civila efter att ha avslutat karriären i försvaret. Utan fungerande rekrytering kommer försvaret att dö och jag undrar verkligen hur det här ska gå, säger Östen Larsson.

Att leva under pågående omstrukturering skapar också en del oro. Framför allt, säger Pelle

Jönsson, är det ovissheten som tynger.

– Vi försöker informera om vad som händer men vi får inga entydiga besked från Högkvarteret. Man får känslan av att de inte är helt överens om hur det ska se ut och vi får inte bara en signal därifrån utan flera, och ibland motstridiga.

Linda Sundgren

Kapten Östen Larsson.

Foto: Linda Sundgren

Kapten Per Jönsson.

Foto: Linda Sundgren

Foto: Therese Holmberg
Försvarets Bildbyrå

Gör dig redo

Försvarets insatser kräver välutbildad personal. Nya uppdrag och ständigt förändrade förutsättningar skapar hela tiden nya träningsbehov. Vi identifierar behovet och föreslår lösningar.

Du och dina soldater behöver en utbildning och träning som är anpassad för er nästa insats. Ni vill öva i rätt insatsmiljö och med rätt utrustning. Finns det kanske moment ni inte kan träna på idag?

Vi är experter på utbildnings- och träningssystem. Låt oss analysera ert behov utifrån kraven på operativ förmåga. Vi föreslår utbildningssystem som är anpassat till era behov och hjälper er att anskaffa samt införa systemet.

Sjöland & Thyselius har 170 anställda och 20 års erfarenhet av arbete inom försvarssektorn.

Sjöland & Thyselius
Hälsingegatan 43, Stockholm

08-587 623 00
www.st.se info@st.se

Foto: Mats Carlsson - FFB

Förbandet har i grunden samma uppgift idag som på 1600-talet, anser Jan Mörtberg.

Förbandschefens fyra lojaliteter

Efter att precis ha genomfört tre och ett halvt år som förbandschef saknar Jan Mörtberg sin tidigare befattning. Men att förbandschefer skulle ha dubbla lojaliteter håller han inte med om. De har fyra.

En lojalitet är gentemot förbandet, en annan är mot uppgiften:

– Finns två sätt att se på uppgiften, den ena är uppgiften såsom den är formulerad i givna uppdrag, i verksamhetsuppdragen och i order från insatsledningen. Men sedan finns det ett annat sätt att formulera det som jag också vill framhålla vid sidan om: Regementet fick sin uppgift på 1600-talet och den har i realiteten inte förändrats sedan dess. Vi ska rekrytera och utbilda soldater och officerare på sådant

sätt att de har förmåga och kan genomföra insatser hemma, i andra delar av Sverige och borta, säger Jan Mörtberg.

Den tredje lojaliteten, går mot högre chef och den fjärde mot sidoordnade enheter som andra förband i garnisonen, i armén och i Försvarsmakten, menar den tidigare förbandschefen.

Nedläggningsdiskussioner

En av de svåraste perioder under Mörtbergs sejour som förbandschef var 2008 när ÖB sade att förbandsnedläggningar var nödvändiga för att få en ekonomi i balans.

Då genomförde landshövdingen i Norrbotten en träff i Stockholm där förbandscheferna på A9, F21 och I19 deltog och där Jan Mörtberg hade en talroll. Åtminstone någon Hökquartersanställd undrade när debatten

fördes om en förbandschef hade mandat att delta i ett så offensivt regionalt arrangemang. Men Jan Mörtberg uppfattade inte något problem och till honom personligen har det bara framförts beröm:

– Är man lojal säger man vad man tycker tills beslut är fattat. Sedan är man lojal mot fattade beslut, säger han.

Samtidigt tycker han att debatten 2008–2009 var öppen.

– Vi fick yttra oss och vara med. Exempelvis avseende framtiden för ingenjörfunktionen som innebär att ingenjörkompaniet i Boden kanske kan flyttas och som påverkar oss mycket.

Jan Mörtberg tillägger att han anser att det var rätt av ÖB att gå ut och säga att förbandsnedläggningar behövdes om den ekonomiska ramen skulle hållas, så att politikerna fick se

konsekvenserna av besluten, även om utspelet gav förbandscheferna ett problem mer.

Ledningsnivåer

Föga förvånande anser han också att posten som förbandschef är essentiell för försvaret. När det hösten 2009 figurerade ett förslag om att förbandschefsnivån skulle bort och insatsbataljonerna leas direkt från Högkvarteret, reagerade han starkt. Någon måste samordna verksamheten på plats. Och någon måste inspirera och leda helheten i vardagen.

– Titta på vad som hände när vi fick de två tragiska förlusterna i Afghanistan den sjunde februari. Då hade Försvarmakten fyra stycken chefer som uttalade sig. Det var ÖB, Arméinspektören, Förbandschefen på

Foto: Kent Norberg - FBB

Jan Mörtberg.

plats och förbandschefen på hemmaplan. Det var ledarskap. Där har du FM:s ledarskapsstruktur, den som faktiskt gäller när det blåser. Låt den även få bli kärnan i FM:s ledningsstruktur, säger Mörtberg med tillägget:

– Om jag fick önska mig något mer vore det att begreppet produktion avskaffades för allt annat än produktion av saker. Försvarmakten ägnar sig åt insatser, direkt eller indirekt, inget annat. Alla, militärer såväl som civila, är en del av dessa.

Saknar jobbet.

I motsats till vad någon skulle kunna tro ringer faktiskt Jan Mörtbergs telefon mer nu, när han ska ta över sin post som institutionschef på Förvarshögskolan, jämfört med när han var förbandschef.

Han är stolt över vad förbandet lyckades med under den tid han var chef. Med deltagandet i NBG08 och ansvaret för FS17 tog I 19 steget in i den nya försvarmakten, menar han. Det var den första enheten som hängde ihop från värnpliktsinryck 2006 till hemkomst från insats 2009. Därför är det glädjande att chefen FS17 idag även är chef för I 19.

– Därför var det så otroligt tråkigt när vi inte fick anställa dessa så duktiga soldater. Fast vi försöker hålla kontakten så bra vi kan i väntan på att få anställa.

– Jag tror att vi underskattat svårigheterna i att få en hållbar långsiktig rekrytering. Vi är bortskämda med pliktmönstringen. Det har varit frivilligt för kvinnor att mönstra och där har vi inte lyckats. Det tror jag bör vara en varningssignal för oss.

Att ha varit chef för ett regemente skapar starka känslomässiga band.

– Det är klart att jag lever med saknad. Jag saknar allt. Människorna, naturen i norr, uppgiften. Men samtidigt jag har ett nytt viktigt arbete och min hustru och jag bor nu på samma plats hela tiden, vilket ger källor till ny glädje, säger Jan Mörtberg.

Daniel Skoglund

Soldathemsförbundet stöttar anhöriga till soldater i utlandstjänst!

Stödets innehåll är utformat med hänsyn till de förändrade livsvillkor som kan komma att möta soldatens familjemedlemmar, partner, släktingar och nära vänner i samband med en utlandstjänstgöring.

Vi erbjuder:

- Individuell telefonrådgivning och stödsamtal
- Familjerådgivning och parsamtal
- Kurser för par (s.k. PREP) i syfte att stärka relationen i samband med utlandstjänstgöring. Kursdatum: 18-20 jun, 27-29 aug, 10-12 sept, 8-10 okt, 19-21 nov
- Hjälp att genomföra träffar och andra aktiviteter för familjer på soldathemmen

För anmälan till höstens PREP-kurser, telefonnummer till rådgivning eller annan information, läs mer på: www.soldathem.org

Svenska Soldathemsförbundet
The Swedish Soldiers Homes Association

PROFSAFE

Vi lagerhåller vapensäkerhetsskåp, kassaskåp, dokumentsskåp, värdeskåp, deponeringsskåp, säkerhetsskåp, värdeväskor, vertikalskåp. mm.

Tfn. 0371- 52 32 90
www.profsafe.se

Foto: Daniel Skoglund - FFB

Isaf har inte lyckats lika bra som talibanerna i propagandakriget, enligt en analys.

Nytilbaner styr med nattbrev och internet

”Decoding the New Taliban” beskriver talibanernas framgångar och strategier de senaste åren. Boken skildrar en moderniserad rörelse fjärran från de medeltidstänkande och skäggmätande mullorna på 90-talet.

Uppgifterna om att den tragiska dödsskjutningen av två svenska Isaf-soldater och deras afghanske tolk kan ha utförts av en infiltratör i den afghanska polisen, väcker nya frågor om talibanrörelsens ökade förmåga att gäcka Nato. Det senaste halvåret har flera attacker mot utländska trupper och FN-medarbetare utförts av motståndsmän i polisuniform. Ytterligare en diabolisk innovation som ökar Natos svårigheter verkar ha lagts till talibanrörelsens taktiska arsenal.

Gång på gång har de nya talibanerna förundrat sina motståndare. Vad är det för rörelse som har tagit initiativet i kriget mot världens starkaste krigsmakt? Hur har ett gäng mullor i plastsandaler drivit Nato till strategisk förlust trots USA:s och Europas upprepade truppförstärkningar och militära offensiver?

Parallell samhällsstruktur

Den USA-ledda invasionen av Afghanis-

tan 2001 försvagade talibanrörelsen. En femtedel av dess styrkor hade dödats och tre gånger så många var skadade eller krigsfångar. De talibansoldater som klarat sig drev omkring som flyktingar i Pakistan, medan deras forna motståndare i Norra Alliansen med USA:s stöd triumferande tog över centrala samhällsfunktioner. Nio år senare har talibanrörelsen återtagit initiativet. I södra och sydöstra Afghanistan har en parallell samhällsstruktur etablerats, där rättsväsende och näringsliv huvudsakligen återgått till den ordning som rådde på sent 1990-tal. Även i provinserna söder om huvudstaden Kabul är talibanrörelsen stark i många distrikt. Med undantag för fem-sex provinser i nordväst och nordöst är talibanrörelsen förmögen att sabotera eller stoppa regeringens styre över hela landet.

Antonio Giustozzi på London School of Economics tillhör de få som systematiskt och faktabaserat studerat nytilibanerna. I ”Koran, Kalashnikov and Laptop. The Neo-Taliban Insurgency in Afghanistan” (Hurst 2007), avhandlade han talibanrörelsens återkomst 2003–2006. Han beskrev en moderniserad rörelse fjärran från de medeltidstänkande mullor från Kandahar som på 90-talet tog över Afghanistan och ägnade sin regeringstid åt att mäta skäggets

längd, slå sönder kassettspelare och jaga bort drakflygning från Kabuls gator. I den nya antologin ”Decoding the New Taliban : Insights from the Afghan Field” (Hurst 2009), har Giustozzi samlat några av de främsta kännarna av nytilibanerna. Journalister och forskare, som ofta med risk för sina liv bedrivit fältstudier i fiendeland och intervjuat gerillakrigare och politiska ledare som håller allt större delar av Afghanistan i sitt grepp, beskriver detaljerat och insiktsfullt dagens talibanrörelse.

Regionala skillnader

Berättelserna om hur talibanrörelsen utvecklats i skilda delar av Afghanistan visar en del olikheter avseende ledningsstruktur och rekryteringsgrunder. Liksom den folkliga resningen mot Sovjetunionens invasion på 1980-talet är talibanrörelsen fragmentiserad. De enskilda motståndsgrupperna är baserade på stamtillhörighet, geografi eller religiös gemenskap, men några regionala särdrag är tydliga. I de södra provinserna med staden Kandahar som centrum dominerar talibanrörelsen av de lokala stammarnas konflikter respektive lojaliteter. Här är också opiumhandlarna som mest inflytelserika och nära lierade med talibanrörelsens ledning, den så kallade

Quetta-shuran, som sedan 2003 etablerat sig i pakistansk exil. I de östra provinserna finns starka kopplingar mellan talibanrörelsen och de al-Qaidanätverk av militanta islamister från Pakistan, Saudiarabien och Uzbekistan som gömmer sig i de stamministrerade delarna av Pakistan. Söder om Kabul – i Wardak, Logar och Gazni – har traditionellt de koranbildade religiösa ledarna ett starkt inflytande och här är de lokala skriftlärda – ulema – dominerande också i talibanrörelsen.

Gemensamma drag

Historierna om talibanernas återkomst som de olika skribenterna ger visar dock flera gemensamma drag. Överallt har talibanrörelsen lyckats komma tillbaka på grund av att de utnyttjat motståndarnas misstag. När Karzairegimen utnämnt guvernörer i en stam har talibanerna kunnat mobilisera den konkurrerande stammen. Korruption bland poliser och andra statstjänstemän har lett till folkligt missnöje som exploaterats av motståndsrörelsen. De största misstagen begicks under de USA-ledda militära förbandens offensiva krigföring. Inledningsvis handlade det om oprovocerat våld mot civilbefolkningen i samband med jakten på terrorister. Dörrar till hus sparkades in, kvinnor visiterades, oskyldiga släpades ut och togs i förhör. Sedan talibanerna återkommit har missgreppen eskalerat genom att de utländska styrkorna lockats till flyg-angrepp av en allt skickligare gerillarörelse som gömmer sig bland civilbefolkningen. Angreppen har dödat civila och väckt hat som fött nya motståndsgupper som rekryterats av talibanerna.

Antologins analys visar, liksom Giustozzis tidigare studier, dock att motståndsrörelsen inte enbart är en reaktion mot korruption, lokalt vanstyre och utländska militärers brutalitet. Den nya talibanrörelsen är i ett par bemärkelser väsentligt skickligare än den gamla. Militärtaktiskt har de dragit lärdom av al-Qaida i Irak. Självmoordsbombare och fjärrutlösta vägbomber är nya inslag i gerillakriget i Afghanistan och har metodiskt använts för att hindra Nato från att utnyttja sin materiella och teknologiska överlägsenhet. Tekniken att använda självmoordsbombare och vägbomber introducerades 2004 och hade redan efter några år spritt sig till stora delar av den fragmentiserade motståndsrörelsen.

Isaf – Isolerade från folket

Effekten blev att de utländska styrkorna stängde in sig i allt tyngre pansarfordon. De truppförstärkningar och kostsamma upprustningar som Nato genomfört sedan 2006 har inte haft någon positiv effekt eftersom de utländska styrkorna är helt isolerade från det afghanska folket. Soldaterna lever i befästa fort och rör sig i kulsprute-

bestyckade pansarfordon som tvingar alla afghaner att hålla sig på behörigt avstånd. Det lämnar fältet fritt för talibanerna, som rör sig bland befolkningen, där de enbart möter motstånd av afghanska polismän som oftast saknar utbildning, utrustning och motivation. När Nato nu omprövat sin strategi och Isaf ändrar sitt uppträdande ställs de inför en enorm utmaning. Riskerna för soldaterna ökar och fredsfrämjandet blir mer beroende av den afghanska staten. Dödsskjutningen av de svenska officerarna kastar ett brutalt ljus över detta. Inte bara Nato utan också talibanrörelsen har ändrat taktik. Nu prioriterar den infiltration i afghanska säkerhetsstyrkor.

Framgångsrikt infokrig

Den största förändringen jämfört med 90-talet är nytalibanernas framgångar i informationskriget. Trots att ledningen i exil i Quetta i huvudsak saknar möjlighet och förmåga att organisera motståndsgupperna i olika landsdelar i regelrätta militära offensiver, har man genom en informationskampanj som utnyttjar såväl modern som traditionell kommunikationsteknologi lyckats skörda stora framgångar i propagandakriget. Nattbrev, shabnamah, som smygs in under dörren hotar dem som jobbar för regeringen eller för utlänningarna. Filmer och musik sprids på dvd, och internet används för att informera om övergrepp mot civila, korrupta regeringstjänstemän och utlänningarnas omoraliska leverne i Kabul. Al-Qaidas världsbild sprids på pashtu, dari, arabiska och engelska. Den snabba utvecklingen av talibanernas propaganda är uppenbar, även om bristerna fortfarande är stora.

Men den allt större förmågan att vinna sympati och förtroende är på sikt farligare än de militära framgångarna. Journalisten Joanna Nathan, som i flera år följt utvecklingen för Crisis Group International, beskriver i "Decoding the New Taliban" hur talibanrörelsen utvecklats sedan 2002. Propagandaaktiviteterna har tre olika målgrupper. Den första, prioriterade, är den afghanska allmänheten, framför allt den pashtunska folkgruppen. Gentemot denna grupp syftar informationen till att beskriva motståndet som jihad, ett heligt krig, mot inkräktarna och till att visa på regeringens svaghet, korruption och lokalt vanstyre.

Den andra målgruppen är de transnationella islamistiska nätverken. Kommunikationen sker på arabiska och budskapet är starkt ideologiskt med syfte att dra till sig personal och resurser för kriget mot "korsfararna". De senaste åren har en betydande utveckling skett av kommunikationen riktad mot den tredje målgruppen – den västerländska publiken. Västerländska medier följs och kommenteras. Bloddrypande hot mot utländska trupper, politiska program-

förklaringar och kritik mot Karzairegeringens korruption sprids i välformulerade pressmeddelanden med det islamska emiratet i Quetta som avsändare.

Pragmatisk gerilla

Den ende militären i "Decoding the New Taliban" är David Kilcullen, en australisk arméofficer som varit rådgivare åt både general David Petraeus i Irak och USA:s tidigare utrikesminister Condoleezza Rice. Kilcullen beskriver hur talibanerna bekämpats i Kunarprovinsen genom att armén utnyttjade en vägbyggnation till att vinna över lokalbefolkningen på sin sida. Poängen är att merparten av gerillan inte alls är ideologiskt motiverad utan har rekryterats till motståndsrörelsen på grund av regeringens oförmåga att skapa försörjningsmöjligheter och ett rättvist juridiskt system.

Kilcullen har vidareutvecklat sina tankar i den nyutkomna "The Accidental Guerilla: Fighting Small Wars in the Midst of a Big One" (Hurst 2009). Med fallstudier från Irak, Afghanistan, Östtimor och Pakistan visar han att 00-talets krig i den muslimska världen måste förstås som hybridkrig. Det stora kriget – kriget mot terrorismen – är en global kraftmätning mellan två världsbilder. Västvärldens fiende al-Qaida använder terror och propaganda i syfte att framtvinga ett idealsamhälle baserat på en perverterad tolkning av islam. Men på de verkliga slagfälten, i Irak och Afghanistan, vill motståndsrörelserna framför allt bli lämnade i fred. De flesta har dragits in i kriget mot Nato därför att de helt enkelt vill bevara en traditionell samhällsstruktur. Al-Qaidas utopier lockar få och är ofta lika främmande som västerländska styrelseskick. Men i USA:s krig mot terrorn blir fiendens fiende en vän.

Applicerad på Afghanistan bidrar Kilcullens analys starkt till förståelsen av Natos militära haveri. Styrkt av USA:s främsta motiv – att bekämpa al-Qaida – har Nato fört ett krig som närt en motståndsrörelse som slåss för att bli lämnad ifred. Nytalibanernas styrka är att de utnyttjar sin fiendes oförstånd, och därför kan förena al-Qaidas tekniska förmåga vad gäller terrorhandlingar och modern informationsteknologi med den starkt förankrade afghanska värderingen att gäster välkomnas, men inkräktare kastas ut. De gäster som kom till Afghanistan för att hjälpa till att bygga landet 2002 har genom att de prioriterat jakten på internationella terrorister förvandlat sig själva till inkräktare i allt fler afghaners ögon.

Torbjörn Pettersson

Generalsekreterare för Svenska Afghanistankommittén

(Texten är tidigare publicerad i Svenska Dagbladet 13 februari.

Återpubliceras med tillstånd av författaren och SvD)

FM rensar servrar från privata filer

Medlemmar påminns om att tillvarata privata filer på FM-gemensamma lagringsmedia. Enligt FM beslut från 2008 är det endast tillåtet för en anställd att spara upp till tio megabyte (MB) med privata e-mail på gemensamma lagringsmedier.

Innehåll över 10MB skulle ha tagits bort av den enskilde senast 1 februari 2009. Då resning ej skett i full omfattning har mängden privat information som lagras fortsatt att öka sedan dess.

Enligt ett beslut från 22 februari 2010 kommer FM nu att ta tag i problemet genom att gå igenom sina servrar på jakt efter material som strider mot ovanstående.

Fram till den 30 april ska förband, skolor, centra se till att personal tar bort privata filer utöver de tillåtna 10 MB. Från den 1 maj kommer FMLOG att identifiera och ta bort privata filer i dialog med respektive enhet.

Försvarsmakten ska rensa sina servrar.

Förbundet har samverkat beslutet om reglering av privata filer på FM:s gemensamma media. Då det leder till extrakostnader, samt kan medföra säkerhetsmässig eller upphovsrättsmässig problematik för myndigheten, har förbundet stor förståelse för att FM vill återta kontrollen över det digitala innehållet på gemensamma servrar.

Fortsatta förhandlingar om soldatavtal

Arbetsgivarverket och de fackliga organisationerna har fortsatt sina förhandlingar om anställningsavtal för soldater. Förhandlingarna beräknas fortsätta.

Officersförbundets bedömning är att huvuddelen av frågorna borde gå att lösa i förhandlingarna. Samtidigt har SEKO lämnat signaler om att de inte önskar underteckna ett avtal, förutom ett temporärt avtal som skulle gälla fram till en ny lag för soldatanställningar finns på plats.

– Vår syn har varit från första början att det är bättre att parterna kollektivavtalsreglerar det här. Det ger större möjlighet att anpassa formerna till verksamhetens behov. Vi bedömer dessutom att det faktiskt kommer att leda till bättre villkor för soldaterna än om staten ska lagstadga anställningsformen, säger Niklas Simson, förhandlingschef vid Officersförbundet.

– Från Arbetsgivarverket verkar man tveka

om att gå vidare utan Seko, men det är en onödig tvekan, anser vi. Det är Officersförbundet som organiserar huvuddelen av soldaterna idag. Seko har inte heller undertecknat utlandsavtalet eller deltagit i arbetet inför det avtalet när det genomfördes för några år sedan. Jag vågar påstå att det är Officersförbundet som har de djupaste kunskaperna bland försvarsfacken om den militära verksamheten och att det är vi som bäst representerar heltidsanställda militärer, säger Lars Fresker, ordförande för Officersförbundet.

Ståndpunkterna ovan gäller för fast anställda soldater. Förbundet bedömer att lagstöd krävs för de gruppchefer, soldater och sjömän som ska vara tidvis tjänstgörande i Försvarsmakten.

– Där kommer fler parter att vara inblandade, med en militär och minst en civil arbetsgivare. Då kommer ett antal frågor upp, till exempel: arbetsmiljö- och rehabiliteringsansvar, gång mellan militär tjänstgöring och det civila yrket, säger Lars Fresker.

Förbundet genomför medlemsundersökning

Officersförbundet genomför en medlemsundersökning under april. Ett slumpmässigt urval om cirka tusen medlemmar kommer att få ett brev med inloggningsuppgifter till en webbsida där enkäten kan besvaras. För den som inte har möjlighet att besvara frågorna på nätet kommer en enkät att sändas ut med posten.

Syftet med enkäten är att få reda på medlemmarnas synpunkter på förbundet, Försvarsmakten, den dagliga arbetsmiljön och försvarspolitikerna. Undersökningen genomförs av företaget Novus opinion på uppdrag av Officersförbundet.

Senast Officersförbundet genomförde en liknande medlemsundersökning var 2006.

Kunskapsdagar i Karlskrona, Göteborg och Östergötland

Som tidigare berättats har Officersförbundet slutit avtal med Kunskapsdagarna. Kunskapsdagar genomförs i Karlskrona 12 april, Göteborg 16 april, Norrköping 23 april, Linköping 26 april och Uppsala 29 april.

Information skickas ut inför varje evenemang till respektive OF i den region där arrangemangen genomförs.

Mer information kan även ges på www.kunskapsdagarna.nu

Anmälan sker direkt till Kunskapsdagarna. Uppge Officersförbundet och medlemsnummer vid anmälan i fältet "inbjuden av".

Foto: Ulf Löfke

Personalförändringar på kansliet

Fredrik Norén har anställts som ny ombudsman på kansliet. Fredriks speciella ansvarsområde är yngre officerare och soldater. Han är specialistofficer från flygvapnet och har dessförinnan tjänstgjort som beredskapssoldat.

Sandra Lang är tjänstledig till sista juni för studier. Hon kommer därefter att lämna sin anställning vid förbundet för att avsluta sina studier till medicinsk sekreterare.

Björn Lundell kommer att återkomma från föräldraledighet i början av april.

Försenat utskick av betalningsavier

På grund av datatekniska problem har inte avierna för medlemsavgift och eventuella försäkringar skickats ut i mitten av mars. Istället skickades de ut under vecka 13. Angivet betalningsdatum på avierna gäller inte, istället betalar mottagaren sin avi i anslutning till att den ankommer i brevlådan.

Officersförbundet ber om ursäkt för eventuella olägenheter på grund av det försenade utskicket.

Från Försvarsmaktens personalansvarsnämnd

Slag med tidning avskrevs

F-Pan har beslutat att avskriva en anmälan om disciplinansvar för en löjtnant. Löjtnanten hade slagit en värnpliktig i bakhuvudet med en tidning.

Då officeren redan dömts till dagsböter för ringa misshandel har frågan redan befunnits vara ett brott. Den som dömts för brott i en handling kan inte dömas till disciplinpåföljd i samma ärende, varför det avskrevs, skriver F-Pan i sitt beslut.

Misstanke om tankkortmissbruk

En major har, av F-Pan, anmälts till åtal därför att han privat använt ett tankkort tillhörande Försvarsmakten. Den anställda har "givit så motsäggande förklaringar till sitt agerande" att F-Pan finner att det föreligger misstanke om brott.

Alkoholpåverkad gavs löneavdrag

F-Pan har beslutat att en civilanställd ges löneavdrag på 25 procent av dagslönen i fem dagar. Anledningen är att den anställda kommit alkoholpåverkad till jobbet vid flera tillfällen samt vägrat medverka i en av arbetsgivaren föreslagen vistelse på behandlingshem.

Av beslutet framgår att arbetsgivaren har ett ansvar att rehabilitera sina arbetstagare, men att arbetstagaren även har ett ansvar att medverka i sin egen rehabilitering.

Löneavdrag för olovligt fordonslån

F-Pan ger en löjtnant 25 procents löneavdrag i tio dagar för att privat, olovligt, ha använt en minibuss och en motorcykel tillhörande Försvarsmakten.

Löjtnanten hävdade att han fått tillstånd av sin överordnade chef att nyttja fordonen, något chefen nekade till att den underställda bett om eller erhållit.

STIPENDIATER SÖKES TILL OFFICERSFÖRBUNDETS STIPENDIUM!

Ta chansen att nominera vardagshjälten som gjort fackliga insatser som gynnat medlemmar i Officersförbundet!

Stipendiet utdelas för att uppmärksamma och premiera gott fackligt ledarskap och goda fackliga prestationer.

Stipendie som utdelas är inte öronmärkt att användas till något särskilt ändamål utan är en uppmuntran för redan genomförda goda insatser.

Att nominera någon är enkelt!

De uppgifter som behövs är:

- namn på den nominerade
- motivering, dvs. vad den nominerade skall uppmärksammas för
- vem/vilka det är som nominerar.

Man kan välja att som enskild medlem nominera någon förtroendevärd, eller att gå samman som föreningsstyrelse eller annat kollektiv för att insända nomineringen!

Den nominerade måste vara anmäld som facklig förtroendeman för Officersförbundet. Man kan bara få det en gång och medlemmar i förbundsstyrelsen kan inte få det.

Sista datum för insändande av nominering:
31 maj 2010

Insänd nomineringen till
maria.vonbelow@officersforbundet.se

Tillvaratar Försvarsmakten informationsarenan?

Människans utvecklade tekniska förmåga har utökat stridsrummet på mindre än hundra år.

Mark- och sjöarenan har existerat sedan länge, 1:a världskriget födde den tredje - luftarenan - och Kuwaitkriget den fjärde, här kallad informationsarenan. Selektad information eller viljan att mentalt påverka motståndaren har dock alltid varit ett tidlöst mål – oavsett stridsrum.

Alla de tre första stridsrummen genererar förutom sin speciella kinetiska energieffekt även information i form av influenser och skapar perception hos alla mottagare. Detta gör att information som medveten, men även omedveten influens genom handlingen i sig självt också bör beaktas.

Informationsarenans kärnförmågor har här en särställning i förhållande till övriga tre arenor eftersom den primärt inte använder sig av kinetisk energi för att nå avsedd effekt. Informationsarenan kan därför vara mer passande än ex. markarenan i ett sammanhang, men kan ha ett omvänt förhållande i en annan kontext. Det beror förstås på målet med verksamheten.

Vad vill du uppnå?

Nyttjas då informationsarenans möjligheter

idag fullt ut av Försvarsmakten? Det finns mer att önska (kanske en egen inspektör?) men man skulle kunna vara radikal och påstå att det varken är kvaliteten eller kvantiteten på tillgängliga och önskade vapen som avgör framgång, utan hur man använder vad som finns tillgängligt. Således blir en viktig definition vad som utgör ett vapen: kinetisk energi, information eller en handling? I stort sett kan allt bli ett vapen som leder mot målet.

Den viktigaste frågan som initialt måste ställas är dock "vad vill du uppnå och mot vem?" Det ger en antydning om vilka förmågor som kan användas för att nå målet. Externt har vi exempelvis en stor kontingent i Afghanistan. Vilken förmåga och möjlighet ökar man genom att skicka stridsfordon 90 som förstärkning till Afghanistan? Vilka signaler sänder man - och vill sända - till lokalbefolkningen, den svenska befolkningen och övriga? Eskalerar eller de-eskalerar det våldstrappan? Svaret är förstås relaterat till vilket slutmål man har.

I skuggan av de tragiska dödsfallen i februari 2010 i den svenska utlandsstyrkan aktualiseras frågan men framför allt offentliggörs den nationellt: Varför är vi i Afghanistan och när har vi uppnått vilket slutmål? Finns det ingen förankring och förståelse internt för våra utlandsinsatser bland skattebetalare,

väljare, soldater, sjömän och dess anhöriga så finns det heller ingen vilja till risktagande genom engagemang. För att skapa en förståelse och acceptans för vår närvaro och ytterst en rekryteringsbas för våra förband så behöver detta kommuniceras. Inte bara till målgruppen för rekrytering utan även till övriga ovan nämnda.

Lämna need to know

Hur omhändertas detta i det nya personalförsörjningssystemet? Vem är ansvarig för det? När kampanjen "vi verkar, vi syns, vi respekteras" utanför Försvarsmakten? Innan man kan förväntas dra "relevanta slutsatser" så behöver människan (individuellt) tillräckligt mycket information för att kunna fatta beslut. Medveten influens och perception blir därför viktig eftersom Försvarsmakten har chansen att ta initiativet och styra sig mot målet. Vilken mediastrategi och/eller kommunikationsplan har Försvarsmakten för den egna personalen och övriga svenska samhället när det gäller genomförandet av våra uppdrag och hur vi ska personalförsörja dem? Hur tar Försvarsmakten hand om åsikter från de anställda? Inställningen kring information och åsikter bör skifta från "need to know" till "need to share!"

Per-Ove Norell, HKV

Replik till Bernt Grundeviks insändare i OT nr 2:

Var finns motsättningen mellan akademi och truppföring?

I förra numret av tidningen skrev arméinspektören Grundevik en insändare på temat "Våga vara chef – återta ledarskapet!". I insändaren hänförde sig Grundevik något till de slutsatser som Karl Ydén drog i avhandlingen "Kriget och karriärsystemet".

För den som inte har sin dagliga gärning i FM kan förmågan att läsa mellan raderna varit något nedsatt. Det finns då risk att man faktiskt läser vad som faktiskt står i texten. Grundevik driver tesen att bara de bästa officerarna ska vara lärare och ledare på militära skolor. Så långt är allt väl. Men han skriver: "Dessa officerare utgör förebilder och norm. Dessa officerare måste också på ett tydligare sätt än i dag balansera ett allt mer akademiskt mindset som å ena sidan är bra och viktigt utifrån ett kunskapsperspektiv, men som också innehåller en hel del kontraproduktiva inslag som inte bidrar till bättre chefer och ledare utifrån ett ledarskapsperspektiv".

Vad betyder detta och vad är det som döljs bakom ordsligan? Är det ett sätt att ropa till

och säga att "akademiseringen" har gått för långt och att det gäller att balansera ut den bokliga kunskapen med klarare ordgivning, röststöd av diafragman och peka-med-hela-handen-officerare? Det kan nog inte läsas på annat sätt. Synpunkten är intressant och ännu intressantare är att den förs till torgs av arméinspektören själv.

Vad som är kontraproduktivt i sammanhanget antyds inte ens, så där får läsaren själv tillfälle att gissa. Det kan ju väl vara så att den "som läser bok blir klok" utan att för den skull bli en bra truppofticer. Jag gissar att det är så tanken går hos arméinspektören. Men man kan fråga sig om det verkligen finns en motsättning på annat sätt än att det förvisso tar en hel del tid att insupa teoretisk kunskap och att den tiden då inte kan nyttjas till trupptjänst. Annars skulle ju teori och truppföring kunna gå hand i hand.

Militära föregångsmän

Ska man leta efter militära föregångsmän bör man nog leta sig fram till historiska personer som exempelvis arméchefen Carl-Eric Almgren och flygvapenchefen Axel Ljungdahl.

Eller amiralen Stig H:son Ericson. Förvisso intellektuella personer som också kunde peka med hela handen och inte darrade på rösten.

Amerikanska försvaret delar ut tio böcker i strategi och militärhistoria till alla nyutnämnda officerare och förväntar sig att de ska läsas. Om det är ett försök till akademisering kan ju diskuteras, men klart är att en god teori är det mest praktiska man kan ha och att detta även gäller i den amerikanska försvarsmakten. För övrigt är det inte alls ovanligt att högre officerare i USA har en rent civil akademisk utbildning. Intellektuella resurser är också resurser och detta även för en världsmakt.

En gång hörde jag en äldre flygofficer som talade om en officerskollega: "Vi flög på samma division på F21. Det var en skötsam och tråkig djävel. Han satt mest på mässen och läste Svenska Dagbladet. Han var den ende som jag sett som läste både ledarna och kulturartiklarna. Det var väl kanske inte så underligt att han sen också blev general. Om han kunde flyga? Jodå, det kunde han."

Thorulf Arwidson

Major i flygvapnets reserv, advokat

Försvarsmakten har fyra huvuduppgifter; försvara Sverige mot väpnat angrepp, hävda vår territoriella integritet, bidra till fred och säkerhet i omvärlden samt stärka det svenska samhället vid svåra påfrestningar i fred.

Högkvarteret är Försvarsmaktens högsta ledning.

Läs mer om Försvarsmakten på www.mil.se

Militära underrättelse- och säkerhetstjänsten söker stabsofficer (maj/örlkn, OF 3) till sektionen för säkerhetsprövning.

Refnr: 422-025

Försvarsmaktens Militära underrättelse- och säkerhetstjänst har i uppgift att bedriva försvarsunderrättelseverksamhet för att kartlägga yttre militära hot mot landet till stöd för landets utrikes- försvars och säkerhetspolitik samt att bedriva militär säkerhetstjänst. MUST har också i uppgift att bidra till ett stärkt underrättelse-samarbete inom ramen för EU:s gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik och EU:s krishanteringsförmåga.

Försvarsmaktens Militära Underrättelse- och Säkerhetstjänst har bland många uppgifter att tillse all personal eller deltagare i Försvarsmaktens verksamhet inledningsvis säkerhetsprövas och därefter följs upp. MUST leder och samordnar säkerhetsprövningen inom Försvarsmakten.

Huvudsakliga arbetsuppgifter:

Handlägger personärenden inom ramen Försvarsmaktens säkerhetsprövnings verksamhet (inledande och uppföljande).

Viktiga inslag i befattningen är uppföljning av personal, utbildning av förband och deltagande i kontroller samt aktivt medverka i sektionens gemensamma utvecklingsarbete.

Utbildning/kompetens:

Genomgången och godkänd stabsutbildning vid FHS är ett krav.

Säkerhetschefs- och/eller personalchefsutbildning samt mångårig erfarenhet från olika verksamhetsområden inom FM är meriterande.

Ett stort kontaktnät inom Försvarsmakten och samverkande myndigheter är meriterande.

Erfarenhet från internationell verksamhet är meriterande.

Erfarenhet av underrättelse- eller säkerhetstjänst är meriterande.

Personliga kvalifikationer:

Särskilda krav ställs på säkerhetsmedvetande, noggrannhet, samarbetsförmåga, omdöme och flexibilitet.

God förmåga att kommunicera i samtal och skrift krävs.

Mycket stor vikt kommer att läggas vid egenskaper som hög integritet och en stabil personlighet som fungerar i grupp såväl som enskilt.

Tillträde: Snarast

För mer information om befattningen kontakta: Robert Jansson, tel: 08-788 8164.

Facklig representant är, för SACO/Försvar, Zenobia Rosander tel 08-788 8057,

OFR/S, Hans Stenlund tel 08-788 7607, för OFR/O, Arne Nilsson tel 08-788 8928 och för SEKO/Försvar, Jessica Alfvén tel 08-788 7707.

Välkommen med din ansökan via vår Jobbsökartjänst senast 2010-04-22.

<http://www.competenceplus.com/cplus/mil/index.do>

Då anställningen är placerad i säkerhetsklass krävs svenskt medborgarskap.

Säkerhetsprövning med registerkontroll kommer att genomföras före anställning.

Med anställning följer en skyldighet att krigsplaceras, delta i utbildningar och övningar.

ANNONSERA I

Officerstidningen

Medlemstidning för Officersförbundet

SVERIGES STARKASTE ANNONSORGAN INOM FÖRSVARSEKTOREN!

*Direktkanalen till beslutsfattare och
inköpare inom bl a;
FMV, FRA, FOI, FortV, MUST,
Pliktverket och Högkvarteret.*

22 000
läser ditt budskap

Annonsavdelningen

Tel: 08-742 10 08 • Fax: 08-742 10 09 • Mail: info@irmermedia.com